TARTIŞALIM

Fıkıh ilmiyle uğraşan birinin fıkıh usulünü bilmemesi ne tür problemleri oluşturur? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla tartışınız.

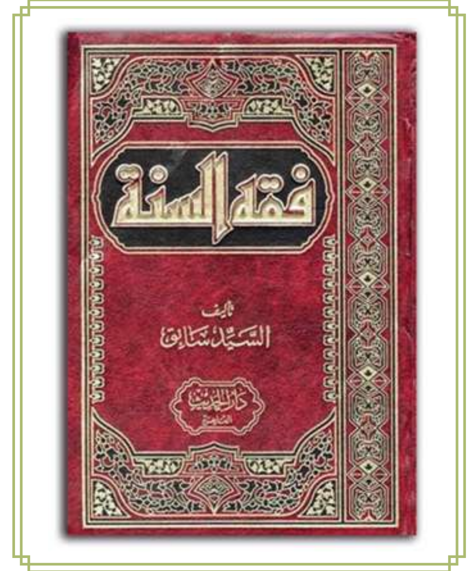
4. Fıkıh İlminin Diğer İlimlerle İlişkisi

Bireyi veya toplumu ilgilendiren bir meselenin şer’î/dinî yönünün doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için fıkıh ilminin başta dinî ilimler olmak üzere diğer ilim dalları ile iletişim kurması zorunluluk arz etmektedir. Fıkıh ilmi, bir meselenin şer’î hükmünü tespit ederken tefsir, hadis, siyer, islam tarihi, tasavvuf, kelam, Arap dili ve belağati gibi dinî ilimlerden yararlanır. Ayrıca fıkıh ilmi, ihtiyaç duyulması hâlinde fen, fizik, kimya, tıp, coğrafya,

matematik, sosyoloji, psikoloji, iktisat gibi diğer ilimlerin verilerini kullanmayı da ihmal etmemelidir. Dolayısıyla fıkıh ilminin, dinî ilimlerle doğrudan, diğer ilimlerle dolaylı bir şekilde ilişkisi bulunmaktadır.

Diğer dinî ilimlerin yanı sıra fıkıh ilminin en çok irtibatlı olduğu ilim dalları tefsir ve hadis ilimleridir. Tefsir ilmi, Kur'an ayetlerinin doğru bir şekilde anlaşılması ile ilgili konu başlıklarını içermektedir. Hadis ilmi ise Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Kur'an'ın bir açıklaması ve uygulaması olan hadislerinin tespiti ve doğru bir şekilde aktarılması (sened ve metin tenkidi) ile ilgili konu başlıklarını içermektedir. Fıkıh ilminin gayesi ise Kur'an ve sünneti doğru anlamak ve hayata aktarmaktır. Dolayısıyla fıkıh ilminin tefsir ve hadis ilminden bağımsız olması düşünülemez. Ayrıca fıkıh ilminin temel kaynakları olan Kur'an ve sünnetin dilinin Arapça olması, fıkıhta Arap dili ve belagatine vakıf olmayı zorunlu kılmaktadır.

Seyyid Sabık'ın "Fıkhü's-Sünne" adlı eseri.

Fıkıh ilminde hüküm verilirken farklı ilim dallarından da istifade edilir. Kıyas konusu işlenirken **mantık** ve **felsefe** ilminden faydalanılır. Zekât ve miras hesapları yapılırken **matematik**ten yararlanılır. Maslahat konusu işlenirken **sosyoloji** ilminin verileri esas alınır.

Günümüzde fıkıh ilminin diğer ilimlerle olan ilişkisinin tipik örneklerini tıp dünyasında görmek mümkündür. Nitekim bilim ve teknolojideki gelişmelerle özellikle tıp dünyasında *organ nakli, klonlama, tüp bebek, DNA testi* vs. gibi birçok yeni fıkhi sorun gündeme gelmiştir. Bu olayların fıkhi yönünü doğru bir şekilde tespit edebilmek için fıkıh ilminin **tıp** ilminin verilerine ihtiyacı bulunmaktadır. Aynı zamanda bu tarz konularda fıkhi hüküm verilirken yapılan işlemlerin ahlaki ilkelere uygunluğu üzerinde de durulur.

Fıkıhta verilen hükümlerin fetva ve takva yönü bulunmaktadır. Müeyyide bakımından fıkhın fetva yönü daha çok hukuk ilmiyle, takva yönü ise daha çok **ahlak** ilmiyle bağlantılıdır.

ÖRNEKLER BULALIM

Fıkıh ilminin, mantık, felsefe ve sosyoloji ile ne yönden bir ilişkisi olabilir? Örnekler bulunuz.

Mantık:..
Felsefe:...
Sosyoloji:.......................................

Din, *hukuk* ve *ahlak* sosyal düzen kurallarıdır ve birbirleriyle yakın bir irtibat hâlinde bulunurlar. İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinde her bir sosyal düzen kuralının farklı bir yaptırım gücü bulunur ve bu kurallar kesin sınırlarla birbirlerinden ayrılmamışlardır.

Hukuk kuralları bazen ahlak kuralına, ahlak kuralı da bazen hukuk kuralına dönüşebilir. Yoksul kişilere yardım etmek, başkasının namusuna, malına göz dikmemek, hem hukuk, hem ahlak hem de din kuralı olarak karşımıza çıkabilir. Mesela; otoparkta özürlüler için bir park yeri ayırmak, ahlak kuralı iken insanlar gerekli özeni göstermediğinde ve özürlüler mağdur olduğunda bir

BİLGİ KUTUSU

Günümüzde tıp alanında ilerlemeler gözlemlenmekte, klonlama, organ nakli gibi yapılan işlerin dini yönden doğruluğu sorgulanmaktadır. Fıkıh ilmi bu noktada devreye girmekte, kitap ve sünnet çerçevesinde bunlara cevaplar sunmaktadır.

hukuk kuralına dönüşmüştür. Özürlüler için otoparkta yer ayırmak mecbur hâle getirilmiş, özürlü olmadığı hâlde buralara arabasını park edenlere hukuki cezai müeyyide uygulanmaktadır. Fıkhen de bu kural uygun karşılanmaktadır.

TAMAMLAYALIM

Aşağıdaki kavram haritasını fıkıhla ilgili olan ilimleri yazarak tamamlayınız.

